

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Slovensko
partnerstvo
za tla

ALPENKONVENTION
CONVENTION ALPINE
ALPSKA KONVENCIJA
CONVENZIONE DELLE ALPI

Uporaba protokolov

Protokol urejanje prostora in trajnostni razvoj in Protokol varstvo tal

Jernej Červek

Direktorat za prostor, graditev in stanovanja
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Odbor za preverjanje Alpske konvencije

POGLOBLJENO PREVERJANJE TEME »VARČNA RABA TAL«

Drugo poglobljeno preverjanja na treh prednostnih področjih:

- »ustrezna in gospodarna omejite v poselitvenih območij vključno z ukrepi, ki zagotavljajo njihovo dejansko pozidavo« (točka a) 3. odst. 9. čl. Protokola »Urejanje prostora«),
- »usmerjanje in zgostitev naselij ob prometnicah in/ali ob že obstoječi pozidavi kot tudi omejevanje gradnje sekundarnih stanovanj« (točki e) in f) 3. odst. 9. čl. Protokola »Urejanje prostora«) in
- **»omejevanje pozidave tal in rabe tal« (2. odst. 7. čl. Protokola »Varstvo tal«)**

Pri izvedbi poglobljenega preverjanja so bili povabljeni številni zunanji strokovnjaki, med drugim tudi Uroš Brežan (občina Tolmin/Slovenija).

Odbor za preverjanje je na svoji 28. seji februarja 2019 na Dunaju potrdil osnutek končnega poročila o poglobljenem preverjanju teme »varčna raba tal«. Poročilo odbora za preverjanje je potrdila XV. Alpska konferenca (4. april 2019).

Odbor za preverjanje Alpske konvencije

POGLOBLJENO PREVERJANJE TEME »VARČNA RABA TAL«

OPREDELITVE POJMOV IN PRISTOJNOSTI v poročilu

- **Poraba tal/površin** (sprememba namenske rabe površin za poselitev) pomeni izgubo povečini kmetijskih in biološko produktivnih površin zaradi pozidave npr. za potrebe naselij, prometa, in prostega časa. Približno 40 % teh površin se pozida, s čimer izgubijo vse biološke funkcije.
- **Prekritost tal** pomeni prekritje tal z vodo nepropustno plastjo. Tla so v tem primeru omejena na svojo nosilno funkcijo in izgubijo svoje naravne funkcije. Za v celoti prekrite veljajo površine, na katerih so zgrajene stavbe, pa tudi površine, ki so jih npr. utrdili z betonom, asfaltom ali tlakovci (poti, parkirišča, dovozi, proizvodno zemljišče oz. prostor, itd.).
- usklajevanje termina **prekritost tal / Bodenversiegelung / soil sealing**

Odbor za preverjanje Alpske konvencije

POGLOBLJENO PREVERJANJE TEME »VARČNA RABA TAL«

PRIPOROČILA ODBORA ZA PREVERJANJE PODPISNICAM KONVENCIJE:

- sprejem nadaljnjih konkretnih ukrepov za omejitev prekritosti tal in porabe tal (cilj znižanje neto porabe tal do leta 2050 na 0);
- opredelitev učinkovitih kvantitativnih ciljev za porabo tal/površin na lokalni in regionalni ravni;
- aktivnosti občin pri omejevanju prekritosti tal in porabe tal/površin ter aktivnosti za revitalizacijo opuščenih površin podpirati z davčnimi spodbudami;
- **poenotenje definicij za različne modele in instrumente glede rabe površin in prekritosti tal ter kvalitativnih škodljivih posegov v tla**, ter uskladiti podatkovne baze;
- dolgoročno zagotavljanje kmetijske proizvodne površine zlasti za oskrbo z visoko kakovostno hrano, in se na njih spodbuja uporaba okolju prijaznih postopkov obdelave površin.

Prenos priporočil v Slovenski pravni red – prostorsko načrtovanje

Predlog Pravilnika o občinskem prostorskem načrtu in občinskem podrobnem prostorskem načrtu (Pravilnik o OPN/OPPN)

18. člen (velikost in oblikovanje objektov)

(2) Izkoriščenost predvidene gradbene parcele stavbe se določa z naslednjimi faktorji:

- faktor prekritih površin se določi kot razmerje med prekritimi površinami gradbene parcele stavbe in njeno celotno površino;
- faktor zelenih površin se določi kot razmerje med zelenimi površinami na raščenem terenu in celotno površino predvidene gradbene parcele stavbe, namenjene gradnji nestanovanjskih stavb.

(4) Za raščeni teren se štejejo zunanje naravne površine gradbene parcele stavbe, ki ohranjajo neposreden stik z geološko podlago in s tem sposobnost zadrževanja, odtekanja in ponikanja vode ter omogočajo zasaditev visoke vegetacije. Preostali del gradbene parcele stavbe je prekrita površina.

Prenos priporočil v Slovenski pravni red – prostorsko načrtovanje

Predlog Priročnika URBANISTIČNO OBLIKOVALSKA MERILA ZA NAČRTOVANJE GRADBENIH PARCEL STAVB – Državni prostorski red

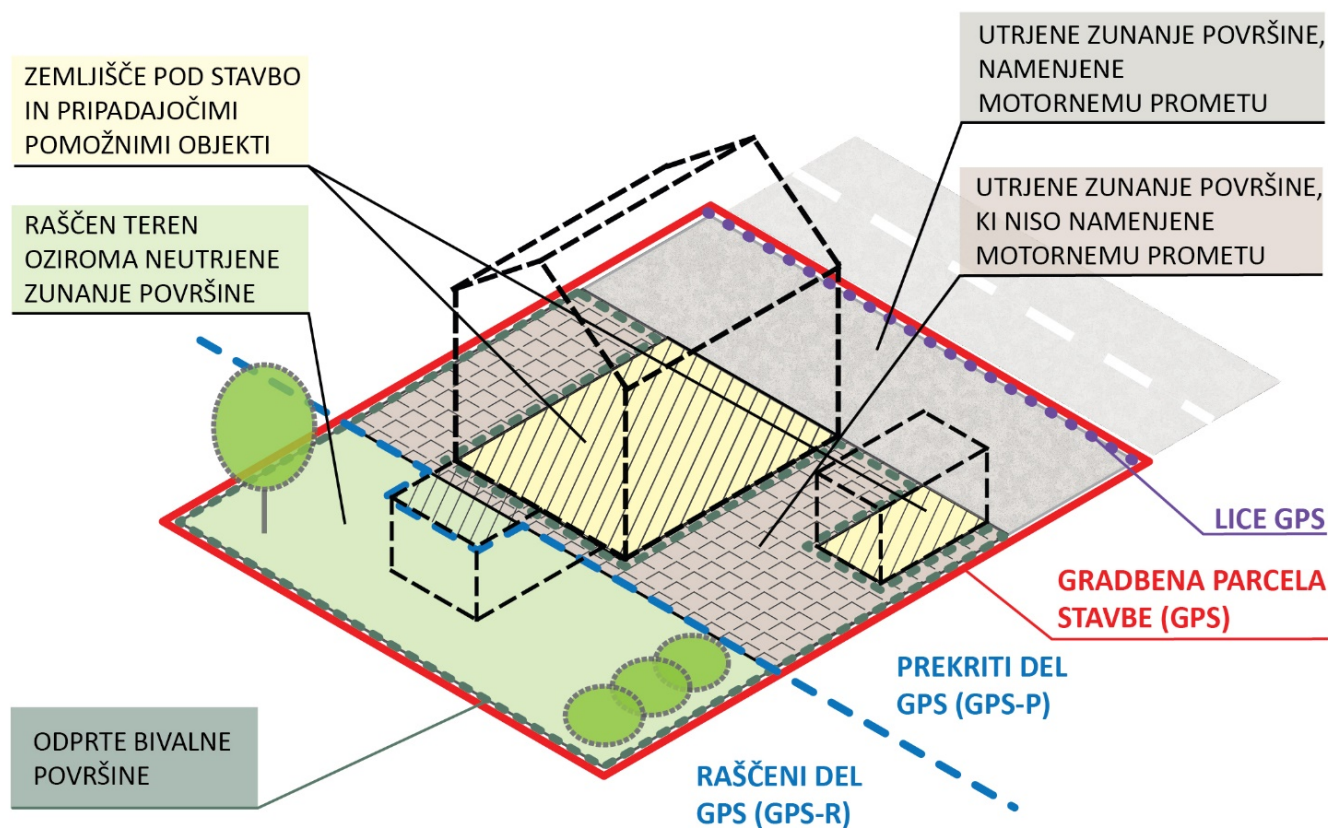
Termin:

- **osnovna organizacija gradbene parcele stavbe** je osnovna delitev gradbene parcele stavbe na površino prekritega dela in na površino raščenege terena;
- **prekriti del gradbene parcele stavbe (GPS-P)** obsega površine, ki so pozidane s stavbami (vključno s podzemnimi deli stavb, balkoni, napušči, nadstreški) in pomožnimi objekti ali urejene kot utrjene zunanje površine;
- **raščeni del gradbene parcele stavbe (GPS-R)** obsega zunanje površine na gradbeni parceli stavbe, ki ohranjajo neposreden stik z geološko podlago in s tem sposobnost zadrževanja, odtekanja in ponikanja vode ter omogočajo zasaditev visoke vegetacije, lahko so namenjene zunanjemu bivanju.

Prenos priporočil v Slovenski pravni red – prostorsko načrtovanje

Predlog Priročnik URBANISTIČNO OBLIKOVALSKA MERILA ZA NAČRTOVANJE GRADBENIH PARCEL STAVB – Državni prostorski red

Prenos priporočil v Slovenski pravni red – prostorsko načrtovanje

Predlog Priročnika URBANISTIČNO OBLIKOVALSKA MERILA ZA NAČRTOVANJE GRADBENIH PARCEL STAVB – primer za stanovanjski blok

OSNOVNA ORGANIZACIJA GPS

PREKRITI DEL

Površine pod stavbo in pripadajočimi pomožnimi objekti

- glavna stavba: večstanovanjska stavba
- pomožni objekti: kolesarnica, nadkrita parkirišča za motorni promet za stanovalce, pokriti prostor za smeti, infrastrukturni tehnični objekti (npr. transformatorska postaja), idr.

Utrjene zunanje površine, ki niso nadkrita:

Prometne, komunalne in funkcionalne površine

- uvoz in izvoz;
- parkirišča, za avtomobile, kolesa in druga prevozna sredstva;
- manipulacijske površine (za obračanje vozil na GPS);
- površine za zbiranje odpadkov
- peš dostopi in poti znotraj GPS;
- dostopi in poti znotraj GPS, kot so ceste, poti za pešce, kolesarje; utrjena površine za reševalna vozila, gasilce.

Površine za bivanje na prostem

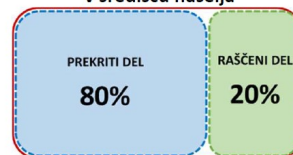
- utrjene bivalne površine ki so namenjene druženju stanovalcev (npr. terase, utrjene rekreacijske površine, otroška in športna igrišča s pripadajočo opremo, kot so klopi, mize, koši idr., tlakovane površine pritličnih atrijskih stanovanj);
- utrjene bivalne površine ki so namenjene reprezentativnim namenom (npr. vstopna površina pred stavbo, trg, dvorišče);
- zelene površine nad podzemnimi objekti, na strehi stavbe, (npr. strešni vrt)

RAŠČENI DEL

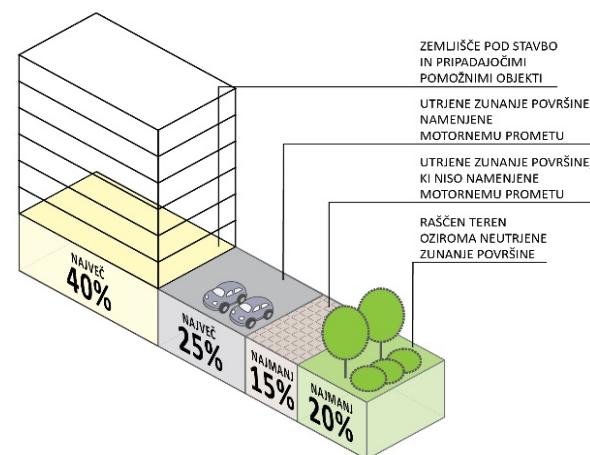
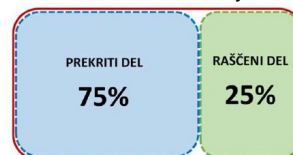
Raščen teren

- skupne zelene površine, ki jih uporabljajo vsi stanovalci: parkovne ureditve vključno s potmi in opremo, otroška igrišča, zelenice, površine z drevnino, zeleni pasovi, zelene površine z reprezentativnim namenom (npr. pred vhodom v stavbo),
- vrtički (skupnostni vrtovi ali vrtički dodeljeni v individualno urejanje stanovalcem),
- zelene površine zasebnih vrtov ob pritličnih stanovanjih (atrijski vrtovi).

v središču naselja

izven središča naselja

Prenos priporočil v Slovenski pravni red – prostorsko načrtovanje

- termina prekritost in raščen teren sta vedno bolj prepoznavna in uporabljena v prostorskem načrtovanju
- predlog za vključitev v Strategijo prostorskega razvoja Slovenije
- Pravilnik OPN/OPPN in Priročnik DPR sta podlaga za načrtovanje/določanje prekritosti na občinski ravni
- podlaga za urejanje podatkov o prekritosti na občinski in na nacionalni ravni (zajem podatkov na nacionalni ravni je v teku)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Hvala!

Jernej Červek

Direktorat za prostor, graditev in stanovanja
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Dunajska cesta 21, 1000 Ljubljana

T: + 386 1 478 7212

E: jernej.cervek@gov.si

<http://mop.gov.si>